

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

15 Confessarius contra suam opinionem absoluere potest, quem auctoritate, vel ratione contraria niti videt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

DECISIO III. Dub. 2.

Ignorantia inuincibilis in foro conscientiarum, ex solo dicto rei dicentis se iuste ignorasse, consistere potest; Arg. ca. Humanarum aures, 2. q. 5. qualis etiam in foro exteriori presumitur, donec scientia probetur. c. Presumitur, de reg. iur. in 6. Probari etiam potest ignorantia iusta vel per iuramentum. Passoralis, de except. & c. si vero, 2. de sent. excom. cum que in animo sunt, aliter probari aliquando non possunt: ca. Significasti, 1. de homicid. vel probando aliquid quod necessario consequitur ignorantiam, quia scilicet in fano erat, aut furiosus: c. Madusus, 3. q. 9. c. cum dilectus, de iur. ab intest. vel probando aliquid, quod verisimiliter ignorantia consequitur, ut probando absentiam. ca. si qui inatr. accusa. non pos.

DECISIO IV. Dub. 3.

Scientia legis que ad ligandum sufficit, non est necessaria, ut talis sit que nascitur ex notitia intuitiva alicuius, quinque sensum: Neque sufficit quilibet auditio, & relatio, aut credulitas, quod lex illa in Curia promulgata sit, sed requiritur ut sciatur lex illa promulgata in Curia, & facta, & recepta a maiore parte populi, cuius ipse pars est; lex enim iuste promulgata non ligat si maior pars eam non recipiat.

DECISIO V. Dub. 4.

Lex ante tempus a legislatore prescriptum neminem ligat, cum lex maiorem virtutem illa non habeat, quam legislator illi tribuit; Arg. c. fide reg. iur. in 6. Soler autem exprimere tempus, quo vult ut lex sua ligare incipiat: cap. cum singula, de preb. in 6. Quod si lex dicat, ut liget ex nunc, ab ipso tempore promulgationis ligabit scientes, ex Glo. in Clem. 2. de heret. & etiam iuste ignorantes, quoad irrationem actus, ex Panor. in cap. 2. de confut. licet non quoad peccatum.

DECISIO VI.

Ex Principis inferioris a die scientie subditos ligat, cum nullo iure cautum sit, ut legis Principis inferioris vinculum differatur; Ad presumendum autem scientiam, quoad forum exteriori, tempus videtur arbitrium. Panor. in c. 2. nu. 8.

DECISIO VII.

Quamuis solo iure scripto attento, princeps non videatur ligare ante lapsum duorum mensium, & scientes eam factam & promulgatam. Glo. in data sexti; ita tamen, ut lex promulgata in Curia Principis non ligat Provinciales, hoc est, subditos extra Provinciam, ubi est Curia, de gentes etiam post duos menses a publicatione facta in Curia, donec per Gubernatores Provinciarum in eorum Metropolitibus promulgetur; Ioan. Andr. in glo. data Sexti, & Ceter. 1. 2. q. 90. ar. 4. De stylo tamen, & consuetudine non solum Curie Romanae, sed etiam Imperatoris, & aliorum Regum seruari videtur, ut lex liget omnes etiam Provinciales post duos menses a publicatione legis in Curia facta, & locis ad id prescriptis, attenta tamen distantia provinciarum, & qualitate legum, & frequentia hominum in locis provinciarum habitantium in Curia, & ad eam venientium, & redeuntium ab ea, ut iudicari probabiliter possit legis promulgationem ad eorum notitiam peruenisse; Ita S. Tho. 1. 2. q. 90. att. 4.

DECISIO VIII. Dub. 5.

Lex, antequam recipiatur, saltem per maiorem partem civitatis, cuius pars est transgressor, non ligat, cum legislator illam sub conditione ferre presumat, si recipiatur saltem per maiorem partem: S. Leges. d. 4. & l. de quib. ff. de legi. Fel. in cap. 1. de treuga & pace & Nau. in Manual. cap. 23. num. 41. quia enim lex communem respicit utilitatem, cetera autem lex, dist. 4. non videtur legislator velle unum, vel alterum ligare ad seruandum, quod alij consubditi non seruant, nec seruare incipiunt: Ita S. Tho. 1. 2. q. 96. ar. 6. & 2. 2. q. 147. ar. 3. Neque peccat primi non seruantes, & non recipientes legem iuste promulgatam, si

sciente id superiore, & potente cogere, & non cogente seruare, non seruant: eo quod videtur superior eam suspendere, vel tollere. Glo. in c. 1. de treuga, & pace, & Panor. & Felia. ibi.

DECISIO IX. Dub. 6.

Sicut lex non recepta ab eam scientibus non ligat, ita etiam & lex non recepta ab eam ignorantibus enervatur, cum iustior sit causa non obseruantium legem, eo quod eam ignorant, quam eorum, qui scientes eam nolunt recipere, nec illa vult: unde cum lex non recepta ideo obliget, quia non est vasa recepta, sic ignorata etiam non ligabit, cum ab istis nulla ratione recipi possit. l. de quibus, ff. de legibus.

DECISIO X. Dub. 7.

Tam lex a subditis non recepta, quam a Legislatore reuocata, in eo pares sunt, quod neutra vim obligandi habet; in alijs autem differunt, quod in casu priore extat lex, quamuis non liget donec recipiatur; in posteriore vero non extat lex, nec recipi potest: & lex iam lata, & promulgata, non denuo reuocata, quamuis a principio non recipiatur a subditis, potest tamen postea mutata voluntate eorum recipi, quia substantia eius durat: reuocata vero minime nisi denuo a Legislatore feratur, eo quod iam substantia eius perijt, quod autem est extinctum, reuiuiscere non potest, nisi auctor potens illud denuo producat. l. Quae res, §. a ream, ff. de solut. e. Quam periculosum, 7. q. 1.

DECISIO XI. Dub. 8.

Concilij Tridentini decreta, quae ad mores, & reformationem spectant, & quae nouum ius inducunt, non eos obligant, qui probabiliter ea ignorant: sed nec eos, qui ea sciunt, non quidem ea ratione, quod illa non sint promulgata, cum nullibi cautum sit ea promulgari debere in Provincijs ad hoc, ut vim habeant obligandi, excepto solo decreto illo de Matrimonio contrahendo posito a Concilio. Trid. sess. 24. ca. 1. de ref. Matrim. sed ea, quod in aliquibus Provincijs, aut Regnis, neque a principio, neque postea, sunt recepta; unde nec illorum Regnorum homines obligant.

DECISIO XII. Dub. 9.

Vllae diuersorum summorum Pontificum de poenis in non recitantes officium diuinum, de non habendo officio B. Virginis lingua vernacula, de Confessione, de Cambijs, Bulla etiam Cene Domini, & aliae, dummodo Romae publicatae sint, ligant omnes etiam longissime distantes, scientes eas esse Romae publicatas; adeo, ut non excusentur ex defectu promulgationis, quamuis ex defectu receptionis excusari possint.

DECISIO XIII. Dub. 10.

Poenitentem contra Bullam ex ignorantia probabiliter peccantem Confessarius, qui eam scit, nec admoneat, nec instituire tenetur, cum talis penitens nec peccet eam probabiliter ignorando, nec transgrediendo: ea. Quia circa de consang. Ad. 4. de confess. q. 7. post 5. q. unde absolueret potest contentem, quem videt ignorantia iuris humani probabiliter a peccato excusari, & praesertim, si suspicaretur eum de veritate monitum, illam non amplecturum. Sicut etiam Praeatus cum ignorantibus matrimonium suum inualide contractum, dissimulare potest, immo & debet, quando scandalum ex contrario facto nasci probabiliter timeret.

DECISIO XIV. Dub. 11.

Octor legens siue ex officio, siue sponte, non tenetur docere legem quae non ligat illos incolentes Provinciam, in qua legit; potest tamen si velit, simul docendo rationem, quae eos ibi non ligat: quia nulla lege tenetur ad primum, nec alicubi a secundo prohibetur. Arg. c. consulti, 2. q. 4. & cap. 2. de translat. prelat.

DECISIO XV. Dub. 12.

Confessarius contentem tenentem opinionem, de qua ipse dubitat, immo si credat contrariam opinionem,

nē, cui ipse adhæret, esse veram, absolueri potest, quoties penitentem vel auctoritate, vel ratione contraria probabili, niti videt; vel etiam si probabiliter credit, quod illa sua admonitione nihil aliud efficiet, quam quod odiosam apud doctos confessionem reddet, aut quod penitēs non emendabitur.

DECISIO XVI. Dub. 13.

16 **Q**ui multa beneficia diuisa in titulum, quorum vnum suo statui decenti sufficit, sine dispensatione, vel consuetudine, possidet, mortaliter peccat. ca. Conquerentem, de cler. non resid. & gloss. in c. dudum 2. de elect. S. Thom. Quidl. 8 art. 19. & Quidl. 9 art. 19. & Nau. in Man. c. 25. nu. 125. Quamuis enim multa habere possit si legitime venita, aut annexa fuerint, c. vno. 10. q. 3. & c. extirpanda, §. qui vero. de preben. non tamen si sint diuisa; sicut etiam vnum in titulum, & aliud ad tempus commendatum ad sex menses tantum, si sit ecclesia parochialis, habere potest; c. Nemo, de elec. in 6. non tamen retinere potest vnu in titulum, & aliud commendatum in perpetuum, cum huius eadem ratio sit, que de dato ad titulum est. Cardin. Alex. in c. cum autem, distinct. 44. lo. Maior. 4. d. 24. q. 13. Nec tamen semper illicitum est duo beneficia habere, nisi iuste quis duo beneficia retinere potest residentiam personalem non requirunt, quorum alterum non sufficit ad honestam sustentationem, etiam absque vlla dispensatione ex Conc. Tri. sess. 24. c. 17. de reform. Ex dispensatione autem & consuetudine iusta (que non minus valet quam dispensatio) etiam plura beneficia personalem residentiam requirunt, iusta causa sine peccato haberi possunt.

DECISIO XVII.

17 **P**lura beneficia tenere sua natura non adeo in aliu est, vt per circumstantiam aliquam iustificari non possit; nec etiam adeo indifferens est, vt sine aliqua circumstantia iustificari liceat, sed omnino necessaria est aliqua circumstantia, que sufficit ad tollendū deformitatem, qua ipsa multitudo beneficiorū præ se fert; ex S. Tho. Quidl. 9. ar. 15. Talis autem est circumstantia eius, cui attenda personæ suæ qualitate, non sufficit vnum beneficium ad honeste, decenterque viuendum talibus, puta, quia in eo est nobilitas animi virtus. Nobilitas, aut scientia c. de multa. de preben. Item tamen prudentia, sagacitas, & industria aliquid, vt speretur plura eis, quibus præest, profuturus, etiam absens, quam communiter alius præsens, & potius illa sumit propter utilitatem beneficiorum aut subditorum quæ propriam. Innoc. in cap. iam dudum. de preb. Talis etiam circumstantia est defectus aliorum idoneorum. Host. in c. graue, de preb.

DECISIO XVIII. Dub. 14.

18 **E**piscopus in locis, in quibus habetur consuetudo præscripta, vt lapsi etiam ob heresim, vel schisma, per Episcopos reconcilientur, non obstantibus iuribus illa consuetudine antiquioribus, c. si lapsi, & c. minor. d. 50. & c. de lapsis, 16. q. 6. sic peccantes, reconciliare possunt, cum iura humana, consuetudine contraria, legitime præscripta tolli possint c. fin. de consuetud. Sin vero canones noui, vel Bullæ denegantes Episcopis huiusmodi facultatem reconciliandi, illis in locis recepti sint, nec per consuetudinem legitime abrogati, necessario seruandi sunt; vnde in excommunicationes, & irregularitates reseruatæ Papæ ab ipso met, vel eius Legato, vel in id delegato, postea incurrentes, non obstante difficultate, aut itineris longitudine, absolutionem, & dispensationem a Papa petere tenentur, nec ab Episcopis absolui possunt; quamuis ob impedimentum veniendi ad Urbem ab excommunicatione aliquando absolui queant, ex Nau. in Manua. c. 27. nu. 46.

DECISIO XIX. Dub. 15.

19 **C**um residentia in beneficio curato de iure diuino sit, nemo nisi iusta de causa, & modo a Concilio Tridentino sess. 6. c. 1. de reform. & sess. 23. c. 1. de reform. præscri-

pto a residentia excusari potest, ita, vt nec in locis ubi præfatum Concilium nondum est receptum, nec aliqua consuetudine, induci poterit, vt quis in beneficio curato non resideat, nisi iusta causa ad sit; iustam autem causam non resideandi perperis circumstantijs personæ loci, temporis, & alijs, iudex arbitrat potest; c. de causis de offic. deleg. nec opus est scripta licentia in eis regnis, in quibus Concilium Tridentinum nondum receptum est, quia nec iure diuino, nec aliquo humano anteriori ea requiritur.

DECISIO XX. Dub. 16.

20 **O**rdinatus ordine sacro absoluit, id est, sine titulo beneficii, vel patrimonij, non solum secundum Canones antiquos, cap. Neminem, & ca. sanctorum, dist. 70. sed etiam secundum Concil. Tri. sess. 21. c. 2. de reform. renouans illos Canones ipso iure suspensus est, donec cum eo dispensetur. c. Per uis. 3. de simonia. Et Episcopus sciens vel scire debens, talem ordinans ordinatum alere tenetur, c. cum secundum, de presb. sequi tamē si per mendacia, & fraudem ordinandus fingendo titulum decepit Episcopus; tunc enim ordinatus est suspensus, sed ordinans eum alere non tenetur; cum scias, & dolus nemini patrocinari debeant. cap. Sedes Apostolica, de rescrip.

Quicquid sit de veritate rei, an scilicet, Concilium Tridentinum sess. 21. de reform. cap. 2. per illa verba, *Antiquorum Canonum penam inuouendo*, renouauerit solum *caput Neminem*, & *cap. Sanctorum*, dist. 70. ita vt ordinatus sine titulo beneficii, aut patrimonij, si secularis sit, suspensionem incurrat, vel solum inuouauerit *cap. Cum secundum de prebend.* ita vt episcopus talem ordinans, ordinatum alere teneatur, & aliqui referunt Sacram Congregationem censere inuouatam tantum penam *cap. cum secundum* alij vero dicunt, eandem Congregationem censere inuouatam solum penam *cap. Neminem*, & *cap. Sanctorum*. Hoc vnum modo certū est post Bullam Sixti V. que incipit, *Sanctum*, & *salutare*, edita anno 1588. Episcopi sic male promouentem aliquem secularem ad sacros ordines sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonij, siue id scierit, siue ignoranter fecerit, nisi debita diligentia adhibita iustus et rores, & probabilis facti ignorantia eum excuset, a collatione primæ tonsuræ ac omnium ordinum, & ab executione omnium munerum Pöficialium, eo ipso suspensus est, & ab ingressu ecclesie in terditum, sic, vero ordinatus ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensus est, & obtentis beneficijs quibusque ipso facto priuatur, & ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda, in perpetuum inhabilis efficitur.

DECISIO XXI. Dub. 17.

21 **F**ilius illegitimus in ecclesia, in qua pater eius beneficiū aliquod habuerit, vel habet, non solum sacrum solemniter facere, aut Euangelium, vel Epistolam solemniter cantare prohibetur, sed neque Missam, tanquam externam, & peregrinum priuatim celebrare, nec Sacris, vel Cantorem in eadem ecclesia agere potest; cum negari non possit, cum aliqua illorum faciendo, ministrare aliquo modo in illa ecclesia; Arg. rubri, de cleri. non ordin. minist. & Clem. 1. de reg. & ca. perleſtis, dist. 25. Quod tamen omnino prohibitum est ratione, fugandi memoria incontinentiæ paternæ.

DECISIO XXII. Dub. 18.

22 **F**ilius presbiteri in eadem ecclesia, in qua pater, beneficium habere non potest, quod si de facto habuit ante Tridentinum, non vacauit ipso iure, donec laberetur timestre, datum ad permittendum pro altero alterius ecclesie vt patet sess. 25. cap. 15. de reform. sin vero illum post Concilium quæsiuit, nihil in illo consecutus fuit, cum factus sit inhabilis ad illud; & collatio inhabili facta non valeat. c. cum in cunctis, §. fin. de elec. & c. inter ceteras, de rescrip.